

ריך בכל מחיר את דברי כיסלו — הצלית להוכיח שכמה וכמה מן העובדות שהוזכרו עליידי כיסלו אינן נכונות. או אינן מוכחות. אז מה?

אין צורך בדו"ח של היועץ המישפטי כדי לגלות את מיגבלות העיתונות הישראלית. היה צורך בחקירה כדי לגלות אם יש בארץ פשע מאורגן. היועץ קבע שהכתבות אינן מוכיחות זאת.

בלשנות, במקום בילוש

שיטה של קביעה זו אינה רק אלגנטית, אלא גאונית בפשטותה. זוהי שיטה סמנטית. הבלשנות באה במי קום הכילוש.

כלומר: היועץ מפרט מהו הדגם המדוייק של פשע מאורגן, ולאחר מכן הוא קובע שהפשע הישראלי אינו מתאים לדגם זה.

מהו הדגם? כפי שהיועץ עצמו קובע: דגם מסויים מאוד. הקיים במקום אחד מסויים מאוד — ארצות-הברית. ואם אין בארץ פשיעה מאורגנת לפי הדגם המדוייק של ארצות-הברית, משמע שאין כאן פשע מאורגן בכלל. ארגנטי, מחובבם — אך מופקפק.

אומר היועץ בראש דבריו: „בטרם ניגשים לבחינת השאלה אם יש בישראל, פשע מאורגן — יש לבחון משמעותו (הדגשה במקור) של מונח זה. המונח... מקובל בעולם ככינוי לצורת התארגנות מיוחדת של ה"פשע, הוא בעל משמעות מקצועית-טכנית מדוייקת... הבי"ט טוי מיוחס למיסגרת כדוגמת הגנגסטריזם האמריקאי, היינו הקוזה נוסטרה" או, הסינדיקאט".

לסיכום: „הפשע המאורגן פירושו מיסגרת פורמלית מאורגנת של פושעים במתכונת המאפיה האמריקאית, ה"מקיימת מיבנה הירארכי מוגדר, מערכת נורמות מיוחדות, והעוסקת בחסות כפויה ובמתן שירותים בלתי-חוקיים,

לעזוז הפריתקדים ככל מיבנה המימשל הישראלי.

למזלו של שמגר, ניצל מאסון זה. הוא יכול היה לקבוע כי אין שחר להאשמותיו של רן כיסלו.

הוא עשה זאת באופן אלגנטי, כדרכו, תוך חלוקת מחמאות לעיתונות ולכיסלו, ציון חוש האזרחות שלהם והחיוב שבפעם מתן תשומת-לב לעניין הפשע.

אך מתחת למילים היפות, היתה המפקנה הדימשמעות: אין כל יסוד להאשמות כיסלו. יש בארץ פשע, ויש פשע אלים, ויש כנופיות של פושעים — אך אין פשע מאורגן, אין קשרים עם השילטון, המישטרה היא בסדר נמוך ומזוהמת, וכל היועצים המישפטיים למי שזכה, כלי יוצא מן הכלל, פעלו בתום-לב עילאי.

„לבדוק" - לא „לחקור"

שאלה הראשונה היא, כמובן, אם עצם הטלת תפקיד זה על מאיר שמגר היתה נכונה.

הנימוקים בעד הם סבירים. שמגר שולט על החומר העצום המרוכז בתיקי התביעה הכללית, והוא במגע הדוק עם המישטרה. אפשר לסמוך על יושרו. הוא בעל רמה אישית ומישפטית.

אך מעלות אלה הן גם מיגרעות.

מדוע הוטל בכלל על מישהו „לבדוק" ולא „לחקור"? מדוע נערכה „בדיקה" ולא לא חקירה רשמית, מטעם ועדת-חקירה ממונה כחוק?

(אותה שאלה מתעוררת גם לגבי ועדת-הבירור מטעם שר-המישטרה, בעניין פרשת בסוקליבי-שלוש. מדוע לא ועדת-חקירה? ומדוע הוטל התפקיד על אנשים המייצגים מוסדות הקשורים בפרשה?)

ואם הוטל התפקיד „לבדוק" על מישהו,

היועץ המשפטי מאיר שמגר

היועץ המישפטי לממשלה, מאיר שמגר, הוא אדם אלגנטי — בהופעתו, בדיבורו, בהתנהגותו. אותו שם תואר מתאים גם לדו"ח שהניח בשבוע שעבר על שולחנו של שר-המישטרה.

זהו דו"ח אלגנטי.

שמגר הצעיר והנמרץ, שהיה קודם לכן הפרקליט הי-

הדו"ח של שמגר:

ברייחה מן העיכור

תוך כדי קשרי שוחד עם חברי המוסדות הנבחרים של המדינה ושל הרשות המקומית ועם הרשויות הממונות על השלטת המישפט ובטיעום של אלה.

זהו הדגם, ועל פי הדגם הזה, המסקנה:

„דעתי היא, כי אין יסוד לגירסתו של מר כיסלו, כפי שהציגה בכתבותיו... למיטב הידיעות שבידינו אין עתה בישראל פשע כדוגמת המאפיה או הסינדיקאט" (ההדגשות במקור).

חד וחלק, ומנוסח במיטב הכשרון, בזהירות עילאית. אין ספק שכל מילה היא אמת. אלא שקביעה זו היא חסרת משמעות.

מובן מאילו שאין בארץ פשע מאורגן בני"ט סח המאפיה, הקוזה-נוסטרה או הסינדיקאט. כי מיבנה הפשע, וגם הפשע המאורגן, הוא כ" הכרח שונה בכל ארץ. כי רופסי הפשע מות" אמיים לרפופסי החברה — וכשם שכל חברה שונה מרעותה, כן שונה גם כל מיבנה של פשע מאורגן.

הפשע המאורגן האמריקאי הוא תוצאות של נסיבות אמריקאיות מיוחדות — ייבוא המאפיה מסיציליה עם בוא ההגירה משם, תקופת הפרוהיבישן (איסור המשקאות החריפים) וגידול אירגונים ארציים של הברחה משקאות, המרחב העצום של המדינה, המיבנה הפוליטי והמישטרי המיוחד, המעניק עצמאות גמורה לכל רשות מקומית ומישטרה מקומית.

בישראל קיימות נסיבות אחרות לגמרי, מכל הבחיני גות, האוכלוסיה שונה, העלייה שונה, יש מפלגות מסוג אחר, יש מוסדות אחרים.

השאלה איננה, עד כה, אם יש בארץ פשע מאורגן נוסח אמריקה. מובן מאילו שי אין.

השאלה היא אם יש בארץ פשע מאורגן נוסח ישראל, ומה טיבו.

על כך אין היועץ המישפטי עונה. הוא פטר את עצמו מתפקיד זה עוד בהקדמתו.

מדוע דווקא על האיש המרכזי האחראי לפעולת השילטון כלפי הפשיעה?

הנדון: הכתבות, לא הפשע

שאלה השניה נוגעת להגדרת נושא ה"בדיקה". הדו"ח של שמגר נושא את הכותרת, דו"ח היועץ המישפטי לממשלה בקשר לכתבות על הפשע המאורגן, ולהלן: „הנדון: כתבות על הפשע המאורגן".

כלומר: נבדקו הכתבות, ולא הפשע הי מאורגן עצמו, עם ובלי מרכאות.

זה הקל את המלאכה על שמגר מאוד. כי הכתבות היו, בהכרח, לקויות.

אילו מונתה ועדת-חקירה ממלכתית לשם חקירת „ה"פשע המאורגן" — היתה צריכה לנהל חקירה, להזמין מאות עדים, להעסיק חוקרים. כפי שעשתה, בוועיר אנפין, ועדת-החקירה בעניין השחיתות בספורט.

אולם אם המקבד על עצמו לבדוק רק את טיבו של „כתבות" — יש לו תפקיד הרבה יותר קל.

כי אין בארץ עיתון היכול להרשות לעצמו לנהוג כעיתון גדול בארצות-הברית: להוציא מן העבודה השורפת, למשך כמה חודשים, חוליה גדולה של עתונאים חוקרים, לאסוף בסבלנות עובדות, לבדוק עד לפרטייה-פרטיים, ולהגיש לקוראים דו"ח מצאה, בדוק ומשולם. רן כיסלו פעל כעתונאי יחיד. את סידרת-הכתבות הכין, במשך כמה חודשים, נוסף על עבודתו השוטפת. לא עמדו לרשותו חוקרים או תפקיד מיוחד.

ממילא היה נאלץ לסמוך במידה רבה על שמועות, על ידיעות שלא ניתן לבדוק עד תומן, על מידע שהצטבר בחוגים שונים (כולל מערכת העולם הזה). הדבר הספיק כדי להציג תיזה — שקיים בארץ פשע מאורגן. אך זה לא הספיק כדי להוכיח תיזה זו עד תומה, במאה אחוים. בא שמגר ובדק את טענותיו של כיסלו. בעזרת ה"מנגנון העצום העומד לרשותו — שני גופים שופעי-כוח, כמו המישטרה והתביעה הכללית, שניו מעוניינים להפי-

צבאי הראשי, נתבקש עליידי יעקוב שמשון שפירא לבדוק מהי מידת האמת בסידרת-המאמרים, בעלת 13 הכתבות, של רן כיסלו בהארץ, בדבר קיומו של „פשע מאורגן" בישראל.

היועץ המישפטי מצא את עצמו במצב עדין למדי. מאמריו של כיסלו לא היו מכוונים נגד הפושעים, אלא נגד שורה של גורמים ממלכתיים.

הנאשם העיקרי היה המישטרה. כיסלו טען שהיא מחפה על קיום הפשע המאורגן, ומשי תפת פעודה עם ראשיו.

לא היתה זאת האשמה כלפי שוטר זה או אחר, או כלפי קצין אחד או שניים, המישטרה כולה נאשמה, למע" שה, בחור גוף.

המישטרה היא הזרוע העיקרית של היועץ המשפטי. היועץ הוא האיש הבכיר במנגנון של התביעה הכללית, שתפקידה הוא לתבוע אנשים לדין על פי מימצאי חקירות המישטרה. היחסים בין התביעה הכללית והמישטרה הם יומיומיים והדוקים, ובלעדיהם אין התביעה הכללית יכולה בכלל לפעול.

אמנם, יש פה ושם חיכוכים, וגם ויכוח מסויים על חלוקת העבודה בין שני המנגנונים. אך אילו פרץ סיכסוך חמור בין היועץ המישפטי והמפקח הכללי של המישטרה — היה אחד מהם, או שניהם, צריכים להסתלק. האשמותיו של כיסלו לא הסתפקו בכך. כתבותיו מכי לות האשמות גם נגד היועצים המישפטיים לממשלה — קודמיו של שמגר — בדבר סגירת תיקים, לפי בקשת ראשי הפשע המאורגן.

וכאילו לא די בכך — טען כיסלו שהפשע המאורגן משולב בכמה מפלגות פוליטיות, ובעיקר במפלגת העבר דה. כיסלו אף זיהה כמה חברי-כנסת ואישי-ציבור, כקשור רים במישרון בעניין.

אילו מצא מאיר שמגר שכל טענותיו של כיסלו, ללא יוצא מן הכלל, הן נכונות — היה הדבר צריך להביא לסילוק כל צמרת המישטרה, לטיהור יסודי במשרדי-המישפטים, לרת"ן פטרות חברי כנסת וראשי מפלגות. בקיצור: